

Onderwerp

Kaderbesluit Infrastructuur 2019

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Het Kaderbesluit Infrastructuur (hierna: Kaderbesluit) 2019 bevat strategische keuzes rond aanpassing en verdeling van de financiële middelen (dekking) binnen het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI) voor zowel instandhouding van infrastructuur als de aanleg van nieuwe infrastructuur. Het wordt elk voorjaar tegelijk met de Kadernota voorgelegd aan Provinciale Staten. Het biedt het financiële kader voor het PZI dat in het najaar wordt vastgesteld. De voorstellen in dit Kaderbesluit passen binnen het gesloten systeem voor mobiliteit en openbaar vervoer. Conform de regeling projecten zullen voorstellen voor investeringen en projecten groter dan € 10 miljoen aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

De grootste wijzigingen in dit Kaderbesluit zijn het opnemen van een financiële reserveringen voor de aanpak A12 corridor en realisatie van Light Rail binnen de regio Rotterdam – Den Haag en het verhogen van de budgetten van de Rijnlandroute (o.a. voor snelfietsroute Leiden – Katwijk) en voor de Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (in verband met voorlopig voorkeursalternatief).

Dit Kaderbesluit is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Inhoud zijnde het beleidsmatig kader voor (her)verdeling van financiële middelen op basis van de provinciale ambities en in het bijzonder nieuwe budgetreserveringen;
2. Financiën en dekking voor de projecten en thema's:
  - Aanpak Corridor A12;
  - Openbaar vervoer;
  - Programma Goederenvervoer;
  - Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (Duinpolderweg);
  - MIRT Haaglanden Capaciteitsmaatregelen N211 (Wippolderlaan);
  - Rijnlandroute en snelfietsroute Leiden – Katwijk;
  - Regionale bereikbaarheid (instandhouding en opwaardering provinciale infrastructuur);
  - Reservering weerstandsvermogen Rijnlandroute en HOV-net Zuid-Holland Noord;
3. Overige financiële maar budget neutrale mededelingen;
4. Totaaloverzicht financiële verschuivingen in het PZI.

1. Beleidsmatig kader

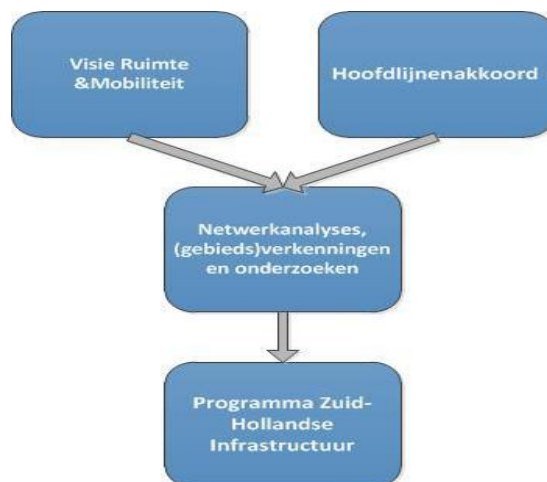
In het Hoofdlijnenakkoord Slimmer, Schoner, Sterker is de ambitie opgenomen dat Zuid-Holland de best bereikbare provincie van Nederland wil zijn. Een optimaal functionerende infrastructuur met uitstekend bereikbare knooppunten vormt immers de slagader van de economie. De opgave is te zorgen dat reizigers en goederen vlot en veilig op hun bestemming komen. Daarbij wordt ingezet op meer passagiers in het openbaar vervoer, meer vervoer over water, betere benutting van en betere verkeersveiligheid op bestaande en nieuwe wegen en meer mensen op de fiets.

Aanvullend is in de Visie Ruimte en Mobiliteit (en het Programma Mobiliteit) vastgelegd dat zowel de ruimte als het publieke investeringskapitaal schaars is zodat voordat gedacht wordt aan nieuwe aanleg, eerst gekeken wordt naar wat er al is en of dat beter benut en opgewaarderd kan worden.

Voor mobiliteit betekent de ambitie concreet:

1. het op orde brengen en opwaarderen van het mobiliteitsnetwerk door het uitvoeren van afgesproken plannen en projecten;
2. het beter benutten van de infrastructuur door aanbod af te stemmen op de vraag naar mobiliteit;
3. het verbeteren van de balans tussen mobiliteit en de kwaliteit van de omgeving, zodat mobiliteit veilig is, de omgeving leefbaar is en bijgedragen wordt aan energietransitie en ruimtelijke kwaliteit.

Het Hoofdlijnenakkoord, de Visie Ruimte en Mobiliteit en het Programma Mobiliteit vormen het kader waarbinnen de acties en activiteiten op het gebied van mobiliteit uitgevoerd dienen te worden. Dit is weergegeven in figuur 1. Ontwikkelingen in de maatschappij en nieuwe inzichten op het gebied van mobiliteit vereisen een continue beschouwing en uitwerking van dit kader. Vanuit dit gezichtspunt geven strategische analyses, gebiedsverkenningen en onderzoeken op het gebied van wegen, vaarwegen, fiets en openbaar vervoer richting aan de uitvoering van het Programma Mobiliteit. Meer informatie is terug te vinden in de netwerkviewer op de provinciale website: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Netwerken>. Er wordt inmiddels gewerkt aan een opvolger van de viewer.

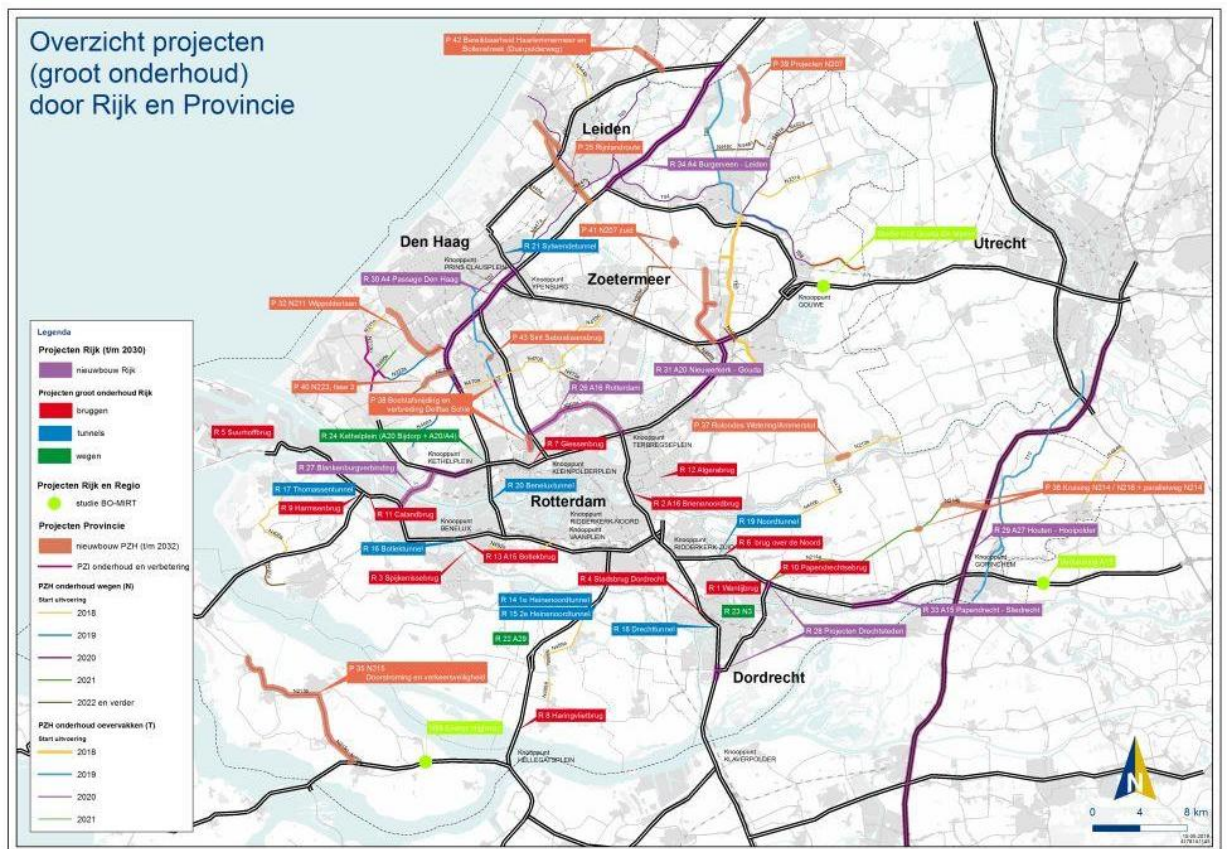

Figuur 1: Mobiliteitskader

Ambities en projecten

De provinciale ambities voor mobiliteit zijn uitgewerkt in de netwerkanalyses. Hiernaast lopen ook nog verschillende samenwerkingsprogramma's zoals het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT) en het Regionaal Investeringsprogramma Zuidelijke Randstad. Voor Zuid-Holland zijn dit bijvoorbeeld de MIRT onderzoeken Bereikbaarheid Rotterdam – Den Haag, corridor Rotterdam - Antwerpen en de goederencorridors Oost en Zuid-Oost. De provinciale ambities zijn voor een groot deel verwerkt in deze samenwerkingsprogramma's.

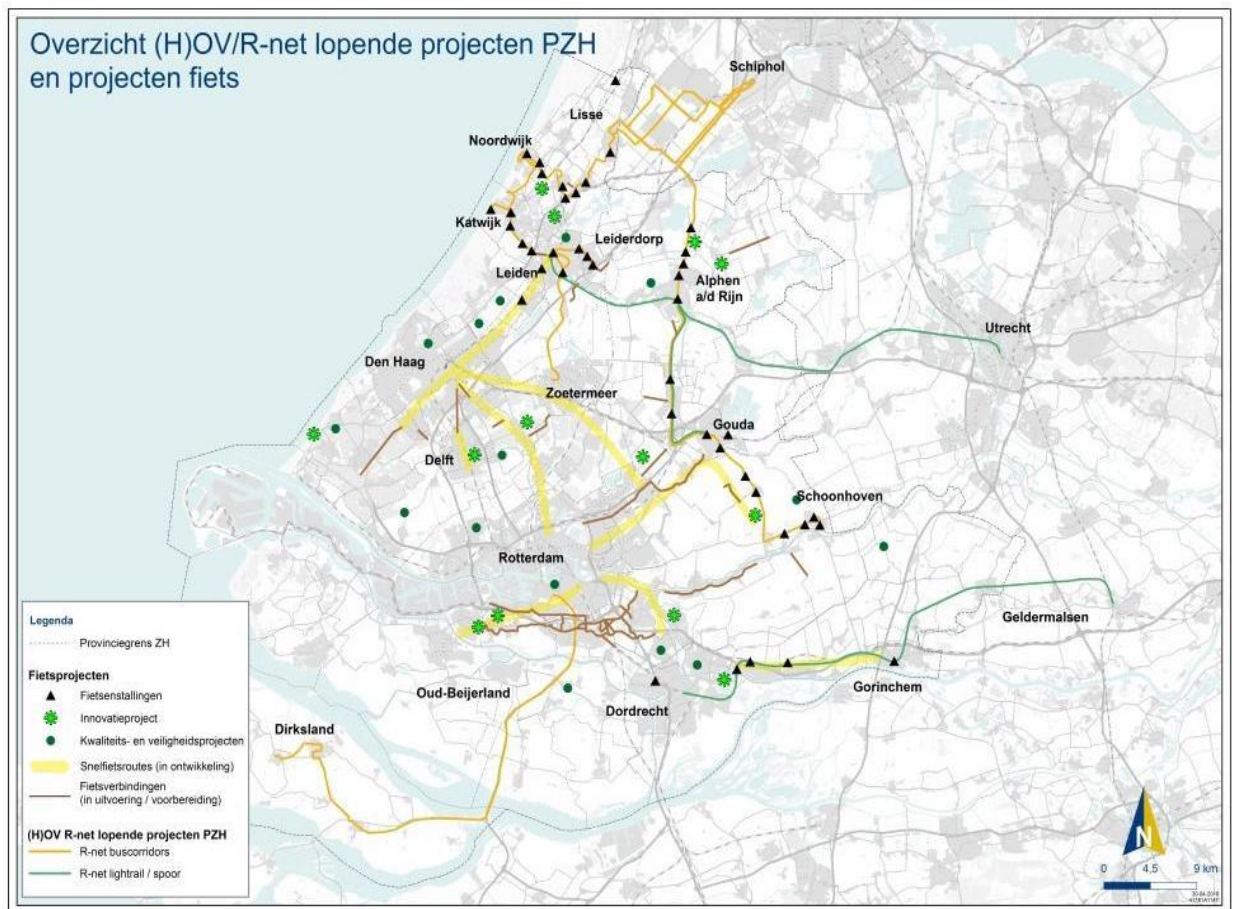
De ambities en verschillende samenwerkingsprogramma's leiden tot nieuwbouwprojecten op het gebied van (vaar)wegen, fiets openbaar vervoer en verkeersveiligheid. Daarnaast vinden er ook reguliere onderhoudswerkzaamheden aan infrastructuur plaats. Gezamenlijk zorgt dit dat de provincie ook in de toekomst goed bereikbaar is. Figuur 2 geeft een overzicht van de grotere (onderhouds)projecten aan weg en vaarweg van Rijk en provincie voor de komende 15 jaar. Naast de grote nieuwbouwprojecten zoals de Blankenburgverbinding, A16 Rotterdam, A4 Passage Poorten en Inprikkers (Den Haag), A27 Houten – Hooipolder, Rijnlandroute, N207 zuid en N211 Wippolderlaan is er ook een flinke onderhouds- en vervangingsopgave. Dit verschilt van regulier onderhoud aan het wegdek tot de renovatie (of vervanging) van bruggen en tunnels. Daarnaast lopen er ook nog verschillende studies waar ook projecten uit naar voren komen zoals Gebiedsprogramma Rotterdam – Den Haag, N59 Energy Highway, Verkenning A15 en A12 Gouda – de Meern.

Figuur 2: Overzicht projecten (inclusief groot onderhoud) door Rijk en provincie Zuid-Holland (zie bijlage voor groter formaat)

Figuur 3 geeft een overzicht van de provinciale corridors voor openbaar vervoer waar projecten aan gaan plaatsvinden (spoor, bus en ketenmobiliteit) en fietsmaatregelen op het vlak van kwaliteit en veiligheid (nieuwe en opwaardering bestaande fietspaden), innovatie en stallingen bij OV-haltes.

Beide overzichten zijn in groter formaat bijgevoegd in de bijlage.

Figuur 3: Overzicht provinciale (H)OV/R-net projecten en fietsprojecten (zie bijlage voor groter formaat)

Toekomstige programmering en Programmatie aanpak

In 2017 zijn er met verschillende partners grote stappen gezet ten aanzien van lopende en (mogelijke) toekomstige projecten. Op lokaal niveau met gemeenten en waterschappen (onderhoud en verbetering lokale wegen, fietspaden en OV-ontsluiting) en op (boven)regionaal niveau met regio's en het Rijk (Rijksprojecten en MIRT onderzoeken).

Rijk en regio hebben in het bestuurlijk overleg MIRT van oktober 2017 afspraken gemaakt over de afgeronde en lopende MIRT-onderzoeken. Zo is het MIRT-onderzoek Bereikbaarheid

Rotterdam - Den Haag afgerond. De onderzoeksresultaten krijgen een vervolg in het Gebiedsprogramma Duurzame Bereikbaarheid Rotterdam - Den Haag. Dit behelst de verbetering van regionaal OV tussen Leiden en Dordrecht in relatie tot de verstedelijkingsopgaven (langs de Oude IJn), twee pre-verkenningen naar een nieuwe oeververbinding in Rotterdam en naar een hoogwaardige OV-verbinding in Den Haag en een gezamenlijke investering in een Korte Termijn Aanpak voor infrastructuur voor fiets, openbaar vervoer en auto en smart mobility (verkeersmanagement en gedragsbeïnvloeding). Belangrijk hierbij zijn een integrale benadering van verstedelijking en bereikbaarheid, slimme investeringen en gedeeld eigenaarschap in de samenwerking en uitvoering van het programma. Daarbij starten Rijk en regio een adaptief programma voor aansluitingen tussen Hoofdwegennet (HWN) en Onderliggend wegennet (OWN), een uitwerking voor de logistieke bereikbaarheid van het Westland als onderdeel van de Greenport West-Holland (vervolg Gebiedsverkenning Westland) en participeert het Rijk in uitwerkingen voor de bereikbaarheid van Zoetermeer en Voorne-Putten.

Het Rijk had voor de opgaven in deze regio al € 200 miljoen gereserveerd in het wegendeel van het Infrastructuurfonds op basis van wederkerigheid. Bij Kaderbesluit 2017 is voor de mogelijke provinciale bijdrage een financiële reservering opgenomen in de paragraaf wegen voor de Programmatische aanpak in de regio Rotterdam – Den Haag. Het doel is de opgaven gebiedsgericht en in samenhang aan te pakken. De inzet vanuit de provincie is de scope breder te laten zijn dan alleen Rotterdam en Den Haag, namelijk gericht op de gehele Zuidelijke Randstad, waaronder ook de Leidse regio, de Drechtsteden en Gouda vallen.

Ten aanzien van de Programmatische aanpak goederencorridors hebben partijen afgesproken om voor de A15, mede op basis van de reservering vanuit het Rijk van € 200 miljoen voor de Goederencorridor Oost, voor de zomer 2018 een brede MIRT-verkenning A15 te starten waar in ieder geval het Knelpunt Gorinchem – Papendrecht onderdeel van uitmaakt. In het Kaderbesluit 2017 is al € 30 miljoen beschikbaar gesteld als provinciale bijdrage. Hiervan is € 2 miljoen al ingezet voor een extra bijdrage aan de A15 Papendrecht – Sliedrecht. In het BO-MIRT is aangegeven dat de provincie Zuid-Holland en regio Drechtsteden bereid zijn €30 miljoen bij te dragen voor de A15. Vanuit de regio wordt daarom nog een bijdrage van € 2 miljoen verwacht. De Minister van Infrastructuur & Waterstaat heeft daarop aanvullend op de reeds beschikbare € 200 miljoen extra budget beschikbaar gesteld tot maximaal €100 miljoen zodat deze verkenning A15 kan starten.

In het BO-MIRT zijn verder afspraken gemaakt over de N59 Energy Highway (maatregelenpakket duurzaamheid, energieopwekking, verkeersveiligheid, verkeersmanagement en gedragsbeïnvloeding). Vervolgens is op 9 maart 2018 een bestuursovereenkomst gesloten tussen de provincies Zuid-Holland en Zeeland, de gemeenten Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In de zomer worden het maatregelenpakket en de planning vastgesteld. De provincie draagt maximaal € 10 miljoen bij (dekking al opgenomen in het PZI), het Rijk € 5 miljoen en de gemeenten € 0,8 miljoen. Ook voor de corridor Rotterdam - Antwerpen zijn afspraken gemaakt (vervolgonderzoek en start robuuste maatregelen aan vaarwegcorridors voor innovaties, verduurzaming en meer vervoer over water).

2. Financiën en dekking

Om de provinciale en regionale ambities voor een sterker Zuid-Holland te kunnen realiseren is het opportuun om bij dit Kaderbesluit budgetten te verhogen en financiële middelen te reserveren in het PZI voor mogelijke toekomstige projecten. Bij de toedeling van middelen spelen onder meer de prioriteiten en accenten van het Hoofdlijnenakkoord (Schoner, Slimmer en Sterker), de focus op versterken van de internationale concurrentiepositie van Zuid-Holland als economische topregio, de verantwoordelijkheid voor de provinciale verkeer- en vervoerstaken en de integrale gebiedsontwikkelingen/gebiedsagenda's een belangrijke rol. Dit heeft geresulteerd in een beoogde financiële (her)verdeling van middelen aan de hand van deze onderwerpen:

- Aanpak Corridor A12;
- Openbaar vervoer;
- Programma Goederenvervoer;
- Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (Duinpolderweg);
- MIRT Haaglanden Capaciteitsmaatregelen N211 (Wippolderlaan);
- Rijnlandroute en snelfietsroute Leiden – Katwijk;
- Regionale bereikbaarheid (instandhouding en opwaardering provinciale infrastructuur);
- Reservering weerstandsvermogen Rijnlandroute en HOV-net Zuid-Holland Noord;

Aanpak Corridor A12

De netwerkanalyses hebben laten zien dat de prioriteit ligt bij het investeren in (vaar)wegen van regionale en bovenregionale orde die bijdragen aan de ontwikkeling van de mainport, greenports en stedelijke regio's. Op basis hiervan is de A12 corridor benoemd als belangrijke logistieke ontsluiting van o.a. de greenports (Oostland en Boskoop). Het is ook in de Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse (NMCA) naar voren gekomen als bereikbaarheidsknelpunt. De A12 corridor is in het Kaderbesluit 2017 ook genoemd als mogelijk thema voor de Programmatische Aanpak Rotterdam - Den Haag (Gebiedsprogramma Duurzame Bereikbaarheid).

De Minister van Infrastructuur & Waterstaat heeft in het Notaoverleg MIRT met de Tweede Kamer in december jl. aangegeven dat de NMCA voldoende urgentie geeft om een deel van het extra budget uit het regeerakkoord (€ 100 miljoen) in te zetten voor maatregelen op de A12. Daarvoor zal zij nog deze kabinetsperiode een formele procedure starten. Om die reden is het opportuun om nu een financiële reservering op te nemen in het PZI. Daarbij is het van belang om de impact van een aantal opgaven langs de A12 te betrekken bij het NMCA knelpunt. Hierbij kan gedacht worden aan de Programmatische aanpak van de Gouwe (onder meer goederenvervoer over water), een mobiliteitsaanpak voor de A12 corridor (intentieverklaring met (logistieke) bedrijven) en de aanpak van de bereikbaarheidsopgaven rondom de A12 Gouda – de Meern (waaronder de mogelijke verbinding tussen de N11 en de A12). Voor deze brede insteek wordt voorgesteld om nu € 30 miljoen te reserveren vanuit de vrije middelen en deze vooralsnog gelijk te verdelen over de drie bovengenoemde onderwerpen. Daarmee wordt de A12-corridor voor nu losgekoppeld van de reservering ten behoeve van de Programmatische Aanpak Rotterdam - Den Haag (Gebiedsprogramma Duurzame Bereikbaarheid).

Openbaar Vervoer

Voor de Provincie Zuid-Holland ligt de nadruk op openbaar vervoer per bus en per trein maar ook personenvervoer over water (Waterbus). Voor de bus en de trein is de ontwikkeling van de R-net formule een belangrijk instrument. Er zijn kansrijke mogelijkheden voor uitbreiding van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) en R-net in de verschillende concessies via fysieke

infrastructuur waarbij de verschillende door Provinciale Staten aangenomen moties worden meegenomen.

Bij het Kaderbesluit 2017 is € 15,4 miljoen beschikbaar gesteld voor de introductie van HOV en R-net in het concessiegebied van de Drechtsteden, Alblasserwaard en Vijfheerenlanden (DAV). Dit bedrag was gebaseerd op no-regretmaatregelen die bij aanvang van de concessie (december 2018) gerealiseerd konden worden. Voor het gebied is de concessie onlangs gegund aan een nieuwe vervoerder (Qbuzz). Zij heeft aanzienlijk meer en langere R-net en HOV-lijnen aangeboden dan waar de provincie vorig jaar rekening mee heeft gehouden. Hiermee wordt het netwerk in het DAV-gebied verder versterkt. Zo ontstaat het gewenste hoogwaardige, comfortabele, snelle en betrouwbare netwerk dat is geïntegreerd in een totaalpakket aan vervoersvoorzieningen.

Om deze ambitie te bewerkstelligen is zeer waarschijnlijk extra budget nodig. Het gaat om aanpassing van haltes (inclusief ketenvoorzieningen) en doorstromingsmaatregelen. Omdat nog niet zeker is hoeveel budget er nodig is wordt voorgesteld om het algemene budget Beschikbaar voor OV (waaronder spoorinfrastructuur) nu met € 10 miljoen te verhogen tot € 22,2 miljoen zodat nieuwe kansrijke maatregelen in onder meer de DAV-concessie snel gerealiseerd kunnen worden.

Daarnaast wordt voorgesteld om nu een financiële reservering van € 20 miljoen op te nemen voor een bijdrage aan realisatie van Light rail binnen de regio Rotterdam - Den Haag. U heeft eerder een GS-brief ontvangen waarin dit voornemen is opgenomen (PZH-2018-639086288). In het BO-MIRT zijn, in lijn met de ambities voor HOV en R-net, afspraken gemaakt tussen Rijk en regio over Light rail. De provincie Zuid-Holland en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) werken nauw samen om het Openbaar Vervoer in onze regio verder te versterken. Onze ambitie om met een sterk OV-netwerk in de Randstad de best bereikbare provincie van Nederland te worden is een gezamenlijk streven. Light rail vormt een onmisbare schakel om dit te bereiken. In dat kader heeft de gemeente Rotterdam een verzoek gedaan om een provinciale bijdrage aan (verlenging van) de Hoekse Lijn te overwegen. Deze reservering kan hiervoor worden aangewend.

Programma Goederenvervoer

In het Hoofdlijnenakkoord 2015-2019 is opgenomen dat er naast goederenvervoer over de weg en het spoor ook wordt ingezet op meer vervoer over water en voldoende bedrijfslocaties aan het water. Het goederenvervoer betreft zowel provinciale- als niet provinciale (vaar)wegen waaronder ook Rijks(vaar)wegen. In het vervoer van goederen over de weg zijn nog veel optimalisaties mogelijk door middel van nieuwe technieken en betere afstemming met en tussen bedrijven. Daarnaast biedt het vervoer over water, zowel personen- als goederenvervoer, veel mogelijkheden. De vaarwegen spelen daarbij een belangrijke rol in de aan- en afvoer van en naar de Rotterdamse haven en verschillende bedrijventerreinen maar ook in de verstedelijking. Naast het investeren in onze eigen vaarwegen is het belangrijk om vervoer over water breed te stimuleren. Dit kan door de goederenstromen slim te organiseren en bedrijven die via het water goederen willen vervoeren te faciliteren.

Daarbij is het essentieel dat er in Zuid Holland ook voldoende geschikte locaties aan het water beschikbaar zijn om goederen tussen weg, spoor en water over te slaan. Deze locaties zijn vaak ook interessant voor woningbouw en andere functies. Functiemenging kan hier wellicht uitkomst bieden.

Concreet lopen er momenteel een aantal initiatieven in Zuid-Holland op het gebied van goederenvervoer over de weg, spoor en het water. Voorgesteld wordt om nu een financiële reservering op te nemen voor een nieuw programma Goederenvervoer (wegen en water) als vervolg op onder andere het Kwaliteitsnet Goederenvervoer. Dit zal worden gebruikt om kansen te benutten die zich voordien langs provinciale- en Rijks(vaar)wegen. Het restantbudget van het Kwaliteitsnet Goederenvervoer € 1,7 miljoen wordt hiervoor aangewend voor projecten op de korte termijn. Het programma zal komend jaar verder inhoudelijk worden vormgegeven in aanloop naar de volgende collegeperiode. Bij de volgende Kaderbesluiten kunnen dan voorstellen worden gedaan voor verdere invulling van het programma.

Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (Duinpolderweg)

Voor het project is recent de milieueffectrapportage opgeleverd en hebben Gedeputeerde Staten van Noord- en Zuid-Holland een voorlopig voorkeursalternatief gekozen. Dit is mede tot stand gekomen met de bestuurders van betrokken overheden en vertegenwoordigers van bewoners, ondernemers en belangenorganisaties. Het project kan daarmee door naar de volgende fase (inspraak en advisering) in aanloop naar een definitief voorkeursalternatief.

Voor de Duinpolderweg is een aantal jaren geleden budget opgenomen in het PZI. Daarbij is altijd aangekondigd dat dit naar verwachting niet kostendekkend zou zijn en dat er dus een ongedekte ambitie was. Ook is rekening gehouden met bijdragen van derden. De bijdrage is afhankelijk van de financiële afspraken met o.a. provincie Noord-Holland en onder voorbehoud van het definitieve voorkeursalternatief. Om dit traject te bespoedigen wordt de provinciale bijdrage in het PZI nu verhoogd met € 20 miljoen vanuit de vrije middelen. Dit is voldoende om de Zuid-Hollandse bijdrage te dekken en in lijn met wat eerder met Provinciale Staten is besproken.

MIRT Haaglanden Capaciteitsmaatregelen N211

Bij Kaderbesluit 2017 is voor de N211 Wippolderlaan (MIRT Haaglanden capaciteitsmaatregelen N211) € 3,9 miljoen extra budget toegekend. Daarbij is aangekondigd dat er naar aanleiding van het burgerinitiatief nog aanvullende optimalisatiemaatregelen in onderzoek waren. Het onderzoek is afgerond en voor deze optimalisatie van het ontwerp is minimaal € 4 miljoen nodig voor no-regret maatregelen. Voorgesteld wordt om deze middelen beschikbaar te stellen vanuit het budget voor de Programmatische Aanpak Rotterdam – Den Haag.

Daarnaast moet er nog een bestuurlijk besluit worden genomen over de voorgestelde maatregelen uit het burgerinitiatief (verdiepte ligging ongelijkvloerse kruisingen) en de verzorgingsplaats. De kosten hiervoor liggen in de orde grootte € 5 – 35 miljoen.

Rijnlandroute en snelfietsroute Leiden - Katwijk

Begin dit jaar is het projectdeel A4-N434-A44 van de RijnlandRoute gegund aan aannemerscombinatie Comol5 en de uitvoeringswerkzaamheden zijn inmiddels in volle gang. Het afgelopen jaar heeft tussen de provincie Zuid-Holland en de gemeente Leiden veelvuldig ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsgevonden over de mogelijkheid van het realiseren van een snelfietsroute Leiden-Katwijk door de Knoop Leiden-West. Met de aanleg van een snelfietsroute tussen Leiden en Katwijk verbetert de fietsinfrastructuur van de provincie Zuid-Holland.

Conform het besluit van Provinciale Staten van 31 januari 2018 wordt het budget van de Rijnlandroute (projectdeel A4-N434-A44) met € 22 miljoen verhoogd. Deze verhoging bestaat uit de reservering van € 3,4 miljoen die in het Kaderbesluit 2017 was opgenomen voor de bereikbaarheid BioScience Park, een bijdrage van € 3 miljoen van de gemeente Leiden en € 15,6 miljoen vanuit de vrije middelen in het PZI.

Daarnaast zijn er ook bestuurlijke afspraken gemaakt over extra werkzaamheden rond de Tjalmaweg. Dit zijn werkzaamheden die niet eerder waren voorzien. Om deze afspraken te effectueren wordt het budget verhoogd met € 1,7 miljoen vanuit het budget beschikbaar lopende projecten en onderhandeling. Dit betreft de herinrichting van de Parkstrook en de inrichting onder de Torenvlietbrug vanuit optiek sociale veiligheid.

Bij de uitwerking en nadere detaillering van het ontwerp zijn daarnaast enkele aspecten naar voren gekomen die duurder uitvallen (totaal € 2,2 miljoen). Deze worden opgevangen binnen het huidige projectbudget (post onvoorzien) en hiervoor is geen extra budget nodig.

Ten slotte worden er vooruitlopend op het project HOV corridor Leiden – Katwijk – Noordwijk al werkzaamheden uitgevoerd binnen het project Rijnlandroute (werk met werk). Het betreft een verzwaring van een damwand. Hiertoe wordt het budget met € 0,5 miljoen verhoogd vanuit HOV-net Zuid-Holland Noord.

Daartegenover staat dat door het project Leiden – Katwijk – Noordwijk in het Programma HOV-Net Zuid-Holland Noord een fietsonderdoorgang onder de Tjalmaweg bij Valkenburg wordt meegenomen. Dit betreft extra werkzaamheden naar aanleiding van een bestuurlijke afspraak die niet eerder was voorzien. Dit budget wordt daarom met € 0,6 miljoen verhoogd.

Regionale bereikbaarheid (instandhouding en opwaardering provinciale infrastructuur)

In de netwerkanalyses en de daaropvolgende gesprekken met de verschillende regio's zijn knelpunten en ambities naar voren gekomen met betrekking tot wegen, vaarwegen, OV en fiets. Voor een groot deel zijn of worden hiervoor al budgetten opgenomen in het Rijksinfrastructuurfonds, PZI en/of gemeentelijke begrotingen of zijn er zelfs projecten in voorbereiding of uitvoering (zie ook besluiten hierboven). Echter er zijn ook veel (toekomstige) knelpunten met betrekking tot de regionale bereikbaarheid waarvoor, om verschillende redenen, nog geen dekking is opgenomen. De beoogde maatregelen hebben betrekking op het regionale en lokale netwerk waardoor ze andersoortig zijn dan de eerder genoemde projecten zoals de Rijnlandroute, Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (Duinpolderweg) en aanpak A12 corridor. Daarnaast zijn er ook veel lopende projecten in het PZI waar meevallers en meerkosten kunnen optreden die tot verschuivingen leiden in het PZI.

Lopende projecten en onderhandelingen

Om de voortgang van de lopende en in voorbereiding zijnde projecten te waarborgen kan de huidige reservering van € 10,9 miljoen in het PZI die beschikbaar is voor lopende projecten en onderhandeling worden ingezet. Omdat eerder in dit Kaderbesluit is voorgesteld om een beperkte scope uitbreiding van de Rijnlandroute met € 1,7 miljoen hier uit te dekken resteert er effectief nog € 9,2 miljoen. Er zijn meerdere projecten waar beperkte meerkosten zijn of nadere financiële afspraken zijn gemaakt. Voorgesteld wordt om dit budget hiervoor in te zetten. Na onderstaande aanpassingen resteert er € 2,8 miljoen.

Zo zijn er nadere afspraken gemaakt over de vervanging van de Steekterbrug en de aansluitingen A15-N3 en A16-N3. Voor de Steekterbrug wordt conform uitvoeringsbesluit van 20 december 2017 het budget met € 1,7 miljoen verhoogd waarvan gemeente en provincie beiden € 0,85 miljoen dekken.

Voor de provinciale bijdragen aan de aansluitingen A15-N3 en A16-N3 (onderdeel programma aansluitingen) worden conform afgesproken in het BO-MIRT de budgetten geïndexeerd tot oplevering van het project. De verhoging is nodig omdat in het Hoofdlijnenakkoord 2015 - 2019 is afgesproken om budgetten voor de collegeperiode 2015 - 2019 niet voor inflatie te corrigeren. Door de gehanteerde werkwijze is de verhoging echter beperkt tot € 0,5 miljoen voor de A15-N3 (totaal bijdrage € 13,8 miljoen) en met € 0,3 miljoen voor de A16-N3 (totaal bijdrage € 17,1 miljoen). Dit betreft maximale bijdragen, de definitieve subsidiebijdragen worden na afronding van de werkzaamheden vastgesteld op basis van werkelijke kosten, indexgetallen en mogelijk vrijval op andere projecten binnen het programma. Bij Voorjaarsnota worden de bijbehorende subsidieplafonds aangepast. Deze extra dekking is een formaliteit en geen nieuw besluit. Het besluit van Provinciale Staten van 24 juni 2009 (besluitnr. 6067) om € 24 miljoen (excl. indexering) beschikbaar te stellen voor het verlenen van subsidies aan Rijkswaterstaat als bijdrage aan de realisatie van de aansluitingen A15-N3 en A16-N3 blijft daarmee van kracht.

Bij de projecten aanpassingen hoofdrijbaan N223 (Westland, Midden-Delfland), Rotondes Ammerstol en Wetering, N207-Corridor, aanleg Bentwoudlaan en Vredenburglaan en ontwikkeling buscorridors: Goeree Overflakkee - Rotterdam zijn er meerkosten opgetreden. Bij de N223 wordt het budget met € 2,2 miljoen verhoogd vanwege kabels en leidingen (zettingen en extra eisen) en waterhuishouding. Bij de rotondes wordt het budget met € 0,4 miljoen verhoogd als gevolg van werkzaamheden voor een tijdelijke ontsluiting. Bij de buscorridor Goeree Overflakkee – Rotterdam zijn de kosten voor het deelproject Haltepaar Schaapsweg hoger dan eerder ingeschat. Het budget wordt met € 0,2 miljoen verhoogd. Ten slotte wordt € 1,9 miljoen beschikbaar gesteld voor extra functionele verbeteringen (kruispunten Vredenburglaan) en ontwerpeisen (verlenging levensduur, verbreding rijbaan en nieuwe specificaties verkeersregelininstallaties) in de N207 corridor. Deze functionele verbeteringen zijn nodig om de toekomstvastheid van de gebiedsontsluiting (Waddinxveen via Vredenburglaan naar A12) te waarborgen en zo lokale wegen te kunnen ontlasten. Het budget wordt verdeeld over twee samenhangende projectbudgetten namelijk de N207 corridor, aanleg Bentwoudlaan en Vredenburglaan (€ 1,2 miljoen) en N207 Corridor bereikbaarheid Greenport Boskoop/verlengde Bentwoudlaan (€ 0,7 miljoen).

Daarnaast is het project ophoging Hoornbrug van de MRDH komen te vervallen. Er vindt namelijk momenteel een financiële heroverweging plaats binnen de MRDH en daarbij hebben een aantal oorspronkelijke uitgangspunten zich niet voorgedaan. Dit betreft de verhoging van de frequentie van het openbaar vervoer over de brug en de toename van de hoeveelheid scheepvaartverkeer onder de brug. In het PZI stond een bijdrage opgenomen voor dit project en de subsidie was al verleend. Daarnaast zou de brug overgedragen worden aan de gemeente. Gezien het voorgaande is bestuurlijk besloten om dit project te stoppen. Omdat er al voorbereidingskosten zijn gemaakt (€ 0,6 miljoen) resteert er € 2,8 miljoen die kunnen worden toegevoegd aan de vrije middelen. Binnen het beheer- en onderhoudsprogramma vallen ook middelen vrij die kunnen worden ingezet voor instandhouding van de brug.

Uitvoeringsagenda 'Samen verder fietsen'

Om de provinciale ambities (vaker, verder en veiliger fietsen en innovatie fietspaden) te realiseren zet de provincie in op het verbeteren van fietsnetwerken, de versterking van de fiets in de mobiliteitsketen en het realiseren van innovatieve en energieneutrale fietspaden. De knelpunten die opgenomen zijn in de uitvoeringsagenda worden regelmatig geactualiseerd. Dit kan gevolgen hebben voor de prioritering van de knelpunten en de budgetbehoefte. Uit de recente actualisatie blijkt dat er een aantal urgente knelpunten zijn waarvoor nog geen budget beschikbaar is. De bij de Begroting 2018 beschikbaar gestelde middelen (Amendement A57 ter grootte van tweemaal € 4 miljoen worden hiervoor ingezet (zie paragraaf 3. Overige mededelingen).

Aanvullend daarop zijn er nieuwe concrete kansen met betrekking tot de realisatie, uitbreiding of opwaardering (veiligheid, snelheid en comfort) van (snel)fietsroutes die op korte termijn kunnen worden gerealiseerd en een hoge prioriteit hebben. Het nu reserveren van een (extra) bijdrage van de provincie kan het proces versnellen. Het gaat om een bijdrage aan:

- Recreatieve schakel (2,5 km) tussen in de verbinding Gouda – Krimpenerwaard ter grootte van € 1,25 miljoen. Hiervoor is eerder via Amendement A517 in juni 2016 € 0,5 miljoen voor beschikbaar gesteld;
- Extra maatregelen ter verbetering van snelfietsroute Rotterdam-Gouda ter grootte van € 2 miljoen (o.a. nieuwe fietsbrug in Nieuwerkerk a/d IJssel en fietsstraat in Capelle a/d IJssel);
- Doortrekking van de snelfietsroute langs de Schie tussen Delft en Den Haag ter grootte van € 0,5 miljoen. Dit tweede deel betreft Delftweg-Haagweg-Oostsingel in de gemeente Delft. Ter hoogte van de Delftweg wordt onderhoud gepleegd aan de vaarweg waarbij deze ook wordt verbreed. In de nieuwe situatie wordt rekening gehouden met de snelfietsroute.

Voorgesteld wordt om € 3,8 miljoen toe te voegen aan het budget Uitvoeringsagenda 'Samen verder fietsen' vanuit de vrije middelen. Tot slot zijn er nog kansrijke en prioritaire projecten die op dit moment onvoldoende concreet zijn om budget voor te realiseren. Het gaat om de opwaardering van de snelfietsroute Gorinchem-Sliedrecht en vijf metropolitane fietsroutes in de regio Rotterdam – Den Haag. Wanneer deze projecten voldoende concreet worden kunnen aanvullende voorstellen worden gedaan voor financiering.

Energietransitie Infrastructuur

Bij de begroting 2017 is incidenteel € 10 miljoen beschikbaar voor een nieuwe impuls voor verduurzaming van onze mobiliteit (OV, wegen, etc.). Via het Kaderbesluit 2017 is hiervan € 6 miljoen exploitatiebudget toegevoegd aan het Beheer en Onderhoudsprogramma in het PZI voor Energietransitie Infrastructuur. Deze worden ingezet voor onder andere het behalen van de CO₂ ambities voor beheer en onderhoud van (vaar)wegen. De overige € 4 miljoen is beschikbaar gesteld als budget voor het opschalen en versnellen van de introductie van zero-emissie busvervoer (via openbaar vervoerconcessies).

Bij de verdere uitwerking van het programma zijn een aantal innovatieve maatregelen (pilots) naar voren gekomen die niet binnen het huidige programmabudget passen. Het gaat om de pilots Sola Road in combinatie met zwaar verkeer (zonnepanelen in wegdek) en City Tree (afvangen fijnstof). Om de eerste te bekostigen wordt voorgesteld € 1,8 miljoen toe te voegen aan het budget Energietransitie Infrastructuur in het nieuwbouwdeel van het PZI vanuit de vrije middelen.

Voor de tweede pilot wordt voorgesteld om € 0,2 miljoen over te hevelen van de vrije (investerings)middelen naar exploitatie. Omdat de levensduur van deze maatregel zeer kort is (3 jaar) wordt deze niet geactiveerd.

Overdracht wegen

Vanuit de netwerkanalyses is gebleken dat meerdere provinciale wegen voor overdracht in aanmerking komen. Net als vorig jaar zijn er een aantal bestuurlijke afspraken gemaakt over de overdracht van wegen die in dit Kaderbesluit meegenomen moeten worden. Bij de overdracht van wegen aan andere partijen moet over het algemeen een bijdrage voor toekomstig onderhoud worden meegegeven om de toekomstige beheerlasten af te kopen. Het overdragen van een weg leidt daarbij wel tot structureel lagere beheerlasten in de provinciale begroting. Dit betekent dat de budgetbehoefte voor beheer lager wordt. Voor het over te dragen stuk areaal zijn de beheerlasten berekend waarmee de budgetbehoefte vervolgens wordt verminderd. Deze verminderde budgetbehoefte kan voor de looptijd van het PZI (30 jaar) worden ingezet als dekking voor de bijdrage aan toekomstig onderhoud. Deze uitwisseling van meerjarig structurele beheermiddelen naar incidentele last (bijdrage toekomstig onderhoud) in het lopende begrotingsjaar, kan worden geëffectueerd via een eenmalige onttrekking aan en structurele storting in een egaliseringsreserve. Het structurele deel wordt in dit Kaderbesluit geregeld en het incidentele deel in de Voorjaarsnota. Hiermee wordt dekking opgenomen voor de bijdragen aan toekomstig onderhoud in de provinciale begroting. De benodigde dekking en vrijvallende beheerlasten kunnen worden verrekend met de vrije middelen in het PZI of ten laste komen van de reserve bereikbaarheid.

Voor de volgende overdrachten is nog aanvullende dekking nodig voor overdracht:

- Overdracht N468 maximaal € 22 miljoen in het kader van bestuurlijke afspraken met gemeente Midden- Delfland. Het betreft € 10 miljoen voor een functionele verbetering (verhogen toegestane voertuig gewicht) en € 12 miljoen afkoop toekomstige beheer- en onderhoudslasten. Daarvan komt € 14,6 miljoen ten laste van de vrije middelen;
- Overdracht N447 en N494 van € 0,2 miljoen. Deze komt ten laste van de reserve bereikbaarheid.

Daarnaast zal er in het kader van de aanleg van de N207 verlengde Bentwoudlaan naar verwachting overdracht van wegen plaatsvinden. Voor de afkoop van toekomstige beheer- en onderhoudslasten zullen middelen nodig zijn. De kosten hiervan zijn op dit moment nog niet bekend. In aanloop naar de overdracht worden de financiële gevolgen in beeld gebracht.

Reservering weerstandsvermogen Rijnlandroute en HOV-net Zuid-Holland Noord

In het PZI zijn twee bijzondere risicoserveringen op programmaniveau opgenomen. Het betreft € 123 miljoen voor de Rijnlandroute en € 42,8 miljoen voor het HOV-net Zuid-Holland Noord. Deze reserveringen maken geen onderdeel uit van de projectbudgetten en zijn bedoeld voor het opvangen van excessieve risico's die zich kunnen voordoen bij deze projecten. Dit betekent dat wanneer de verwachting is dat deze excessieve risico's zich niet of in mindere mate zullen voordoen deze budgetten weer beschikbaar komen in het PZI voor nadere toedeling (vrije middelen).

Voor beide projecten worden de risicodossiers regelmatig geactualiseerd in het kader van "*Bewust reserveren voor risico's in projectbudgetten*". In het PZI wordt met ingang van dit jaar apart aandacht besteed hieraan. De omvang van de risico's en de kans van optreden bepalen

daarbij hoeveel risicoreservering er binnen het project nodig is en hoeveel weerstandsvermogen er nodig is op programmaniveau. Om de noodzaak voor het aanhouden van een weerstandsvermogen te bepalen zijn er drie ijkmomenten:

- bij gunning contracten;
- geen werkzaamheden meer onder maaiveld (daar zitten de grootste risico's);
- rest reservering (tot einde werkzaamheden).

De risicoreserveringen en weerstandsvermogens kunnen jaarlijks via het Kaderbesluit worden bijgesteld indien opportuun. Deze werkwijze is voorheen al toegepast bij het project Parallelstructuur A12.

Het weerstandsvermogen Rijnlandroute is opgebouwd uit drie delen namelijk A4 - N434 - A44, Tjalmaweg en Europaweg. Het eerste deel is inmiddels aanbesteed en de noodzaak om daarvoor apart een weerstandsvermogen voor aan te houden is daarmee vervallen. Dat betekent dat er op dit moment een eerste tranche van € 24,0 miljoen kan vrijvallen ten behoeve van de vrije middelen in het PZI.

Het weerstandsvermogen HOV-net Zuid-Holland Noord is eveneens opgebouwd uit drie delen namelijk spoor Leiden – Utrecht, spoor Alphen – Gouda en de HOV buscorridor Leiden – Katwijk – Noordwijk. De verwachting is dat ook dit weerstandsvermogen in tranches kan vrijvallen echter wordt hiermee gewacht totdat er meer zekerheid is over spoorcorridor Leiden – Utrecht. Bij het volgende Kaderbesluit zal een eerste tranche van het weerstandsvermogen kunnen vrijvallen.

3. Overige mededelingen (budgetneutraal)

Amendement A577 Uitvoeringsagenda 'Samen verder fietsen'

Via amendement bij de Begroting is tweemaal € 4 miljoen beschikbaar gesteld vanuit de algemene middelen voor cofinanciering fietsprojecten in relatie tot mogelijke bijdragen van het Rijk. Deze middelen zijn eerder al via de reserve bereikbaarheid verwerkt in het PZI en worden ingezet voor urgente knelpunten waarvoor nog geen budget beschikbaar is en nieuwe kansen met betrekking tot de realisatie of uitbreiding van snelfietsroutes (zie paragraaf 2 regionale bereikbaarheid).

Project N215 Doorstroming en verkeersveiligheid

Voor het project N215 is op 20 december 2017 uitvoeringsbesluit genomen. De dekking van het project is momenteel in het PZI verspreid over verschillende budgetten. Voor de transparantie worden deze budgetten samengevoegd tot een nieuw projectbudget ter grootte van € 18,4 miljoen. Het nieuwe projectbudget is opgebouwd uit het bestaande budget in het programma functionele verbeteringen wegen ter grootte van € 5,9 miljoen en het bestaande budget aansluiting N215 - Nieuwe Tonge ter grootte van € 2,4 miljoen. Tot slot wordt vanuit het beheer- en onderhoudsprogramma € 10,1 miljoen overgeheveld naar het projectbudget. Voor dit laatste is in het uitvoeringsbesluit besloten om de kostenverdeling tussen instandhouding en nieuwbouw aan te passen. Deze was niet conform de lijn, die in het Kaderbesluit 2014 is afgesproken, dat alle functionele verbeteringen worden gefinancierd uit het nieuwbouwdeel van het PZI. Bij de correctieronde in 2014 is dit project niet meegenomen.

N222 verlengde Veilingroute (3in1)

Het laatste deel van het wegenproject Westland, de verlengde veilingroute, is inmiddels zo goed als afgerond en opengesteld voor verkeer. Voor de laatste afrondende werkzaamheden en de afhechting van het project wordt het restantbudget van € 0,2 miljoen uit het nieuwbouwdeel overgeheveld naar het beheer en onderhoudsprogramma.

Capaciteit voor functionele verbeteringen

Bij Kaderbesluit 2015 is besloten om tijdelijk budget beschikbaar te stellen voor de Dienst Beheer Infrastructuur (2016 t/m 2018). Om de aangekondigde functionele verbeteringen in het planmatige Beheer en Onderhoud mee te nemen was tijdelijk extra capaciteit nodig. Hiervoor is € 0,5 miljoen per jaar beschikbaar gesteld tot en met 2018. Inmiddels is duidelijk dat het voor de laatste jaarschijf 2018 efficiënter is om deze gelijkmatig te spreiden over 2018 en 2019. De aanpassing voor 2018 zal in de Voorjaarsnota worden verwerkt. De dekking voor 2019 wordt via dit Kaderbesluit geregeld.

Versnelling A20 Nieuwerkerk – Gouwe

In het Kaderbesluit 2017 is besloten om onder andere financiële reserveringen op te nemen voor de Programmatische Aanpak Rotterdam-Den Haag (tegenwoordig Programma Duurzame Bereikbaarheid Rotterdam – Den Haag) vanuit meevallers op lopende projecten en de vrije middelen in het PZI. Hiervoor is in het PZI € 56,4 miljoen gereserveerd (na verwerking voorstel eerder in dit Kaderbesluit ten aanzien van de N211 Wippolderlaan). In dit kader zijn een aantal mogelijke projecten en bestedingen genoemd waaronder de voorfinanciering en versnelling van de A20 tussen Nieuwerkerk a/d IJssel en Gouda.

Het Rijk heeft eerder aangegeven open te staan voor een eerdere start van de werkzaamheden als de regio bereid is tot voorfinanciering. Met een voorfinanciering door de regio kan dit project maximaal twee jaar eerder aangelegd worden (2021-2023). In februari 2017 heeft de Minister van I&M de startbeslissing om een verkenning te starten genomen. Over de stand van zaken bent u eerder per brief van 20 februari 2018 geïnformeerd. Begin 2019 zullen afspraken worden gemaakt, in de vorm van een bestuurlijke overeenkomst, over onder andere een financiële bijdrage door de regionale partijen. Een financiële bijdrage van de provincie kan ten laste worden gebracht van de reserve Bereikbaarheid.

Reserve exploitatieprojecten

Sinds de aanpassing van het BBV met ingang van 2017 moeten alle nieuwbouwprojecten voortaan geactiveerd worden. De exploitatieprojecten die voorheen in het nieuwbouwgedeelte zaten zijn daarom uitgefaseerd. In het huidige PZI zijn in het nieuwbouwdeel geen exploitatiebudgetten meer opgenomen.

Voor de exploitatiebudgetten was er ook een reserve beschikbaar om jaarlijks pieken en dalen op te vangen. Van deze reserve resteert, na aftrek van lopende verplichtingen (projecten), structureel een jaarlijks exploitatiebudget van circa € 2,9 miljoen. Tegenover de structurele reservering staan geen structurele uitgaven. Het budget kan niet meer worden ingezet voor nieuwbouwprojecten. Het is wel inzetbaar voor onderzoek en/of voor beheer-en onderhoud.

Voorgesteld wordt om de inzet van deze jaarlijkse €2,9 miljoen te koppelen aan de nieuwe Nota Onderhoud Kapitaalgoederen en Nota Budgetbehoefte ten aanzien van instandhouding van het huidige en toekomstige areaal. Beiden worden in 2020 geactualiseerd. Daarnaast wordt gekeken

of deze middelen ingezet kunnen worden voor extra flankerende maatregelen tijdens wegwerkzaamheden in 2019.

Stand van zaken Overprogrammering functionele verbeteringen provinciale infrastructuur

Momenteel zijn er al verschillende functionele verbeteringen voor wegen en vaarwegen geprogrammeerd die bij groot onderhoud worden uitgevoerd.

In het kader van vertellen, versnellen en voorspellen is in het Kaderbesluit 2017 aangekondigd om de (on)mogelijkheden van overprogrammering te onderzoeken in navolging van een succesvol voorbeeld zoals bij fiets. Op 13 oktober 2017 bent u hierover per brief geïnformeerd in aanvulling op de begroting 2018. Door middel van de overprogrammering kunnen er in de periode 2019-2021 een aantal projecten uitvoeringsgereed worden gemaakt zonder dat daar al direct budget voor beschikbaar gesteld is in het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI).

De projecten richten zich op zowel doorstroming en verkeersveiligheid op provinciale wegen. Bij deze knelpunten worden ook meekoppelkansen voor fiets en openbaar vervoer, zover mogelijk en relevant, meegenomen. Voor vaarwegen is er momenteel voldoende dekking aanwezig in het budget functionele verbeteringen Vaarwegen in de paragraaf vaarwegen.

In de brief is aangekondigd dat u twee keer per jaar, bij Kaderbesluit en het PZI, geïnformeerd zal worden over de voortgang van deze projecten en eventuele nieuwe functionele verbeteringen die in beeld komen. De stand van zaken met betrekking tot de 9 genoemde projecten is als volgt:

1. N209 geluidsscherm Bergschenhoek – Bleiswijk. Het project lijkt duurder uit te pakken dan gedacht door extra maatregelen. Momenteel wordt bekeken of er extra rijks subsidie mogelijk is om de extra kosten te dekken;
2. N207 rondom Westergouwe. Aanpassen van twee rotondes en de fietsstructuur. Gezien de ontwikkelingen van woningbouw op Westergouwe is het mogelijk dat er op termijn aanvullende maatregelen nodig zijn. Project is in voorbereiding. Er wordt met omgeving gesproken over financiering;
3. N223 aansluiting oostelijke randweg De Lier. Verkenning voor aanpassing van de huidige rotonde loopt waarbij ook de fietstructuur wordt betrokken;
4. N208/N444 Sassenheim Voorkeursontwerp voor de kruising N208-N443 zal besproken worden met gemeente en andere betrokken partijen. Naar verwachting kan dit project niet heel binnenkort in uitvoering komen omdat de maatregelen ingrijpend zijn;
5. N459 (verbinding N11-A12, Bodegraven). Kans om gezamenlijk met de gemeente een fietstunnel te realiseren waarmee twee gelijkvloerse fietskruisingen zouden vervallen. Dit project zit in de initiatieffase, er is een verkeerskundig onderzoek gestart naar de mogelijkheden;
6. N216 Wilgenweg. Dit jaar worden de maatregelen die bij groot onderhoud in 2016 zijn genomen geëvalueerd. Hierna wordt bepaald of er een ongelijkvloerse fietskruising nodig is;
7. N219/N453 Bredeweg. Deze maatregel wordt meegenomen in het project N207-Corridor, aanleg Bentwoudlaan en Vredenburglaan. Omdat de problematiek naar verwachting pas met het volbouwen van glastuinbouwbedrijvenlandschap Glasparel verslechtert, zal deze maatregel niet binnenkort in uitvoering gaan;
8. N460/N461. Realisatie van een rotonde in de provinciale weg door de gemeente Nieuwkoop. De provincie draagt € 0,9 miljoen bij en wordt nauw betrokken bij de uitvoering;

9. Dynamisch Verkeersmanagement. Aansluiting gemeenten op verkeerssystemen voor Calamiteiten Alternatieve Routes (CAR) en Verkeersregelinstallaties (VRI). Bestedingsvoorstel volgt bij PZI in het najaar.

4. Totaaloverzicht financiële verschuivingen PZI

De voorstellen in dit Kaderbesluit passen binnen het gesloten systeem voor mobiliteit en openbaar vervoer. Een deel van de verschuivingen vindt plaats tussen reeds bestaande projecten en budgetreserveringen. Een groot deel van de verschuivingen kunnen echter niet uit bestaande reserveringen of projectbudgetten worden gedekt. Daarvoor worden de vrije middelen in het PZI benut. Omdat ieder jaar nieuwe instroom plaatsvindt in het PZI (€ 36,2 miljoen) is het effect minder groot. Het volume aan vrije middelen in het PZI neemt met € 53,6 miljoen af waardoor er nog € 124,8 miljoen beschikbaar is voor nadere toedeling. De nog niet toegedeelde middelen blijven beschikbaar in het PZI voor dekking van tegenvallers, scopewijzigingen en de nog ongedekte (toekomstige) ambities. De komende jaren kunnen bij Kaderbesluit, naar aanleiding van de nieuwe onderzoeken en verkenningen, voorstellen worden gedaan voor inzet van deze middelen. In totaal is voor nieuwe infrastructuur t/m 2032 binnen het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur ruim € 3,2 miljard beschikbaar in de vorm van reserveringen en programma- en projectbudgetten voor (vaar)wegen, verkeersveiligheid, openbaar vervoer en fiets.

In tabellen 1, 2 en 3 is een overzicht van de voorstellen in dit kaderbesluit weergegeven. Deze tabellen geven een overzicht en nadrukkelijk geen optelsom. Dit komt omdat de verschuivingen zowel exploitatie als investeringen betreffen en de middelen in verschillende jaren vrijvallen en beschikbaar worden gesteld.

	(x € 1 miljoen)	Budget investeringen (gesloten circuit PZI)		omschrijving verschuiving
		was	wordt	
	Projectomschrijving			
1	Aanpak A12 corridor	0,0	30,0	Toekomstige reservering vanuit vrije middelen (25) voor maatregelen op en rondom de A12 corridor en Programmatische aanpak van de Gouwe (onder meer goederenvervoer over water)
2	Beschikbaar voor OV (waaronder spoorinfrastructuur)	12,2	22,2	Verhoging budget voor nieuwe HOV maatregelen waaronder in de DAV concessie vanuit vrije middelen (25)
3	Bijdrage aan realisatie van Light rail binnen de regio Rotterdam - Den Haag o.a. Hoekse Lijn	0,0	20,0	Budget komt beschikbaar vanuit vrije middelen (25) voor bijdrage aan light rail binnen de regio Rotterdam - Den Haag.
4	Programma Goederenvervoer	0,0	1,7	Aanwending Vrijval Kwaliteitsnet Goederenvervoer (5) voor nieuw Programma Goederenvervoer (weg en water).
5	Kwaliteitsnet Goederenvervoer	16,5	14,8	Het programma Kwaliteitsnet Goederenvervoer is afgerond waarbij er € 1,7 miljoen vrijval is.
6	Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (Duinpolderweg)	28,7	48,7	Verhoging bijdrage vanuit vrije middelen (25) als gevolg van voorlopig gezamenlijk voorkeursalternatief van Zuid- en Noord-Holland
7	MIRT Haaglanden capaciteitsmaatregelen N211	59,0	63,0	Verhoging budget vanuit Programmatische Aanpak Rotterdam - Den Haag (8)
8	Programmatische Aanpak Rotterdam - Den Haag (Gebiedsprogramma Duurzame Bereikbaarheid)	60,4	56,4	Verlaging budget met € 4,0 miljoen voor scope uitbreiding MIRT Haaglanden capaciteitsmaatregelen N211 (7)

9a	N206 Rijnlandroute	858,2	882,4	Verhoging budget voor aanleg snelfietsroute Leiden-Katwijk cf besluit PS 31 januari 2018 met bijdrage gemeente Leiden € 3,0 miljoen (9b), budget bereikbaarheid BioScience Park in HOV-net Zuid-Holland Noord € 3,4 miljoen (9c) en € 15,6 miljoen vanuit de vrije middelen (25). Daarnaast verhoging met € 1,7 miljoen voor extra werkzaamheden vanuit beschikbaar lopende projecten en onderhandeling (17) en € 0,5 miljoen vanuit HOV-net Zuid-Holland Noord (9c) voor werkzaamheden HOV Leiden Katwijk Noordwijk (werk met werk)
9b	Snelfietsroute Leiden Katwijk (bijdrage derden)	0,0	-3,0	zie 9a
9c	HOV-NET Zuid-Holland Noord	463,2	459,9	zie 9a en verhoging met € 0,6 miljoen vanuit vrije middelen (25) cf bestuurlijke afspraak extra werkzaamheden
10a	Vervangen Steekterbrug	25,0	26,7	Verhoging budget conform uitvoeringsbesluit 20 december 2017 met € 1,7 miljoen waarvan € 0,9 miljoen door de provincie vanuit budget lopende projecten en onderhandeling (17) en € 0,9 miljoen door de gemeente
10b	Vervangen Steekterbrug	0,0	-0,9	zie 10a
11	HWN/OWN aansluiting A15/N3 (Bijdrage)	13,3	13,8	Verhoging budget met indexering cf afspraak BO MIRT najaar 2017 vanuit budget lopende projecten en onderhandeling (17)
12	HWN/OWN aansluiting A16/N3 (Bijdrage)	16,8	17,1	Verhoging budget met indexering cf afspraak BO MIRT najaar 2017 vanuit budget lopende projecten en onderhandeling (17)
13	Aanpassingen hoofdrijbaan N223 (Westland, Midden-Delfland)	39,3	41,5	Verhoging budget met € 2,2 miljoen vanuit Beschikbaar lopende projecten en onderhandeling (17) vanwege meerkosten
14	Rotondes Ammerstol en Wetering	5,6	6,0	Verhoging budget met 0,4 miljoen vanuit budget Beschikbaar lopende projecten en onderhandeling (19) vanwege meerkosten
15	Ontwikkeling buscorridors: Goeree Overflakke - Rotterdam	3,9	4,1	Verhoging budget met € 0,2 miljoen vanuit budget Beschikbaar lopende projecten en onderhandeling (19) vanwege meerkosten
16a	N207-Corridor, aanleg Bentwoudlaan en Vredenburglaan	33,9	35,1	Verhoging budgetten N207 corridor, aanleg Bentwoudlaan en Vredenburglaan (€ 1,2 miljoen) en N207 Corridor bereikbaarheid Greenport Boskoop/verlengde Bentwoudlaan (€ 0,7 miljoen) vanuit lopende projecten en onderhandeling (19) voor extra functionele verbeteringen
16b	N207 Corridor bereikbaarheid Greenport Boskoop	33,8	34,5	zie 21a
17	Beschikbaar lopende projecten en onderhandeling	10,9	2,9	Inzet budget voor verhoging bij lopende projecten (9 t/m 16)
18	Bijdrage PZH aan ophoging Hoornbrug	3,4	0,6	Vrijval na bestuurlijk besluit om project te stoppen. Omdat er al kosten zijn gemaakt (€ 0,6 miljoen) resteert er € 2,8 miljoen die kunnen worden toegevoegd aan de vrije middelen (25)
19	Energietransitie infrastructuur	11,0	12,8	verhoging budget € 1,8 miljoen voor o.a. pilot solar road i.c.m. zwaar verkeer vanuit vrije middelen (25)
20	N206 RLR Reservering weerstandsvermogen	123,0	99,0	Verlaging met € 24,0 miljoen na actualisatie weerstandsvermogen, naar vrije middelen (25)
21a	N215 Doorstroming en verkeersveiligheid	0,0	18,4	Samenvoeging budgetten N215 cf uitvoeringsbesluit 20 december 2017. Het betreft budget stelpost functionele verbetering wegen € 5,9 miljoen (21d), aansluiting N215 - Nieuwe Tonge € 2,4 miljoen (21b) en investeringsdeel vanuit instandhouding € 10,1 miljoen (21c).
21b	Aansluiting N215 - Nieuwe Tonge (Middelharnis)	2,4	0,0	zie 21a
21c	N215 Doorstroming en verkeersveiligheid (instandhouding)	0,0	-10,1	zie 21a
21d	Functionele verbeteringen wegen doorstroming en verkeersveiligheid (via trajectaanpakken)	37,3	31,4	Verlaging (€ 5,9 miljoen) door samenvoeging budgetten voor N215 cf uitvoeringsbesluit 20 december 2017 (21a)
22	N222 verlengde Veilingroute (3in1)	130,9	130,7	Het laatste deel van het wegenproject Westland is afgerond. Een deel van het restantbudget wordt verschoven naar het beheer- en onderhoudsprogramma voor afhechting van restpunten bij overdracht zie E1
23	Uitvoeringsagenda 'Samen verder fietsen'	58,9	62,7	Verhoging budget met € 3,8 miljoen voor kansrijke maatregelen op de korte termijn vanuit vrije middelen (25)

Tabel 1: Overzicht verschuivingen investeringen

	(x € 1 miljoen)	Budget exploitatie (gesloten circuit PZI)		
		was	wordt	
	Projectomschrijving			
E1	Afhechting wegenproject Westland	0,0	0,2	zie 22
E2a	Overdracht N468	0,0	12,0	Overdracht N468 aan gemeente Midden-Delfland. Dekking door inzet vrijval toekomstige beheer- en onderhoudsbudget € 2,5 miljoen, bestemming onderbesteding dagelijks beheer- en onderhoudsmiddelen jaarrekening 2017 € 3,9 miljoen, restantbudget IODS € 1,0 miljoen en inzet vrije middelen € 4,6 miljoen (25)
E2b	Overdracht N468	0,0	-7,4	zie E2a
E2c	Functionele verbetering N468 ikv overdracht	0,0	10,0	Budget voor toepassing van functionele verbetering aan de N468 (verhogen toegestane voertuiggewicht) in het kader van overdracht aan de gemeente Midden-Delfland ten laste van vrije middelen (25)
E3	Energietransitie (slim tree)	0,0	0,2	voor het project Slim tree worden investeringsmiddelen (vrije middelen) overgeheveld naar exploitatie omdat het slecht een levensduur heeft van drie jaar
E4a	Overdracht N447 en N494	0,0	1,1	Overdracht N447 en N494. dekking door inzet vrijval toekomstige beheerlasten (€ 0,9 miljoen) en reserve bereikbaarheid (€ 0,2 miljoen)
E4b	Overdracht N447 en N494 (vrijval beheerlasten)	0,0	-0,9	zie E4a
E4c	Overdracht N447 en N494	0,0	-0,2	zie E4a

Tabel 2: Overzicht verschuivingen exploitatie

	(x € 1 miljoen)	Vrije middelen in het PZI (gesloten circuit PZI)		
		was	wordt	
	Projectomschrijving			
25	Vrije middelen PZI 2019-2048	178,4	89,6	Resultaat aanpassingen Kaderbesluit Infrastructuur (1 t/m 23 en E1 t/m E4)
26	Vrije middelen instroom 2033 nieuwbouwprojecten		36,2	De jaarlijkse instroom voor nieuwbouwprojecten wordt aan de vrije middelen in het PZI toegevoegd
27	ontwikkeling vrije middelen	178,4	124,8	Netto effect alle verschuivingen inclusief mee- en tegenvallers, nieuwe wensen en reserveringen, overdracht wegen en nieuwe instroom

Tabel 3: Overzicht ontwikkeling vrije middelen

Relatie met Kadernota 2019-2022

De Kadernota 2019-2022 die tegelijk met dit Kaderbesluit aan provinciale Staten wordt aangeboden bevat de actualisatie van het zogenaamde meerjarig begrotingsaldo voor de hele provinciale organisatie (het jaarlijkse verschil tussen baten en lasten). Het Kaderbesluit Infrastructuur is alleen van toepassing op het PZI. Tegelijkertijd met de Kadernota en het Kaderbesluit wordt ook de voorjaarsnota opgesteld. Deze bevat de actualisatie van het saldo van het lopende jaar (2018).

Vervolgproces

De financiële gevolgen van het Kaderbesluit worden verwerkt in de Begroting 2019 (onder doelen 2.1 en 2.2) en opgenomen in het PZI 2019-2048 die dit najaar zullen worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 15 mei 2018, met het besluitnummer PZH-2018-644818217;

Gelet op Artikelen 193 t/m 196 van de Provinciewet;

Besluiten:

Vast te stellen het Kaderbesluit Infrastructuur 2019 met daarin de beoogde verschuiving van financiële middelen in het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur conform tabel 1, 2 en 3;

Den Haag, 27 juni 2018

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

griffier,

voorzitter,

Bijlagen: Overzichten (weg)projecten Rijk en provincie (inclusief groot onderhoud) en provinciale projecten openbaar vervoer en fiets.

Den Haag, 15 mei 2018

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

wnd. secretaris,

voorzitter,

--

ir. J.C. van Ginkel MCM

drs. J. Smit